

Šajā mācību gadā tika nodrošinātas un organizētas individuālās konsultācijas un sniegtas rekomendācijas vecākiem, viņiem pieņemamajā laikā un vietā. 1 – o klašu izglītojamo runas un valodas izpēte tika veikta novada skolās, PII iestādēs un grupās mācību gada sākumā un beigās.

Rekomendācijas un ieteikumi pirmsskolas vecuma izglītojamo vecākiem!

- Ieklausieties, kā Jūsu bērns izrunā dažādus vārdus – vai garāku un sarežģītāku vārdu izruna Jūsu bērnam sagādā grūtības?
- Pievērsiet uzmanību tam, kā runā Jūsu bērns?
- Jūsu bērnam būs daudz vieglāk pareizi rakstīt, ja viņš prātī pateikt, kādas skaņas un kādā secībā ir vārdos – tā ir fonemātiskās uztveres attīstība, kas ir svarīgs priekšnosacījums lasīšanas iemaņu apguvē.
- Runājiet ar savu bērnu, lasiet priekšā pasakas un stāstus, pārliecinieties, vai visi vārdi bērnam ir saprotami, līdz ar to bagātinot vārdu krājumu un paplašinot bērna redzesloku!
- Neatsakiet palīdzību logopēdam Jūsu bērna izpētē! Tas palīdzēs savlaicīgi noteikt Jūsu bērna mācīšanās grūtību iemeslu un izvēlēties pareizākos paņēmienus, šo grūtību novēršanā!

Šajā mācību gadā vairāk uzmanības pievēršām izglītojamo lasītprasmei pirmsskolā un sākumskolas 1. –jās klasēs – gan skolotāji, gan atbalsta personāls.

Klausīšanās, lasīšana, rakstīšana ir ar runas darbību saistītās pamatprasmes. Savstarpēji mijietekmējas lasīšana un rakstīšana. Lasīšanas procesā ir sintēze – burtu savienojumus, kas atspoguļo skaņu secību, lasa kā vārdus, t. i. skaņas saliedē. Rakstīšanas procesā dominē analīze – vispirms rakstāmo vārdu sadala skaņās un tad izraugās skaņām atbilstošos burtus. Gan lasīšana, gan rakstīšana balstās uz dzīvo runu un tās analīzi – skaņu izdalīšanu noteiktā secībā. Parasti labākie lasītāji ir arī labākie rakstītāji un otrādi.

Minēšu dažus iemeslus, kas kavē bērniem apgūt lasītprasmi –

- šaurš redzes lauks;
- acs regresija jeb acu atpakaļdarbība (īslaicīga redzes atmiņa – bērns nespēj pietiekami nofiksēt grafisko informāciju);
- maz attīstīta tīšā uzmanība (bērnam grūti nofiksēt skatienu uz tekstu, kas jālasa);
- maz attīstīta prognozēšanas spēja – t.i. uzminēt, paredzēt sekojošo tekstu;
- maz attīstītas uztveres spējas – psihiskās darbības forma, kas izpaužas spējā vienlaicīgi un momentāni aptvert kādas darbības, parādības komponentus;

- zemas intelektuālās spējas – bērns neizrāda interesi par lasīšanu;
- zems sociālais stāvoklis un materiālais nodrošinājums – mājās nav grāmatu, laikrakstu un citas izziņas literatūras.

Vecāki, skolotāji!

- Lasīt un rakstīt mācēšana nav galvenais rādītājs bērna gatavībai skolai, kā obligāts priekšnosacījums ir mērķtiecīga darbības veikšana bērna psihiskajā un prāta spēju attīstībā un pozitīvas attieksmes radīšanā pret skolu.
- Darbojoties ar bērniem, ņemiet vērā vecumposma un individuālās īpatnības.
- Lai bērni vieglāk apgūtu lasītprasmi, nepieciešams pamats – pilnvērtīga runas un valodas attīstība, jo runas traucējums ietekmē bērna intelektuālo izaugsmi un rada grūtības mācību procesā (lasīšanas apgūvē), kas tālāk var radīt šķēršļus rakstītprasmes iemaņu pilnveidošanā.
- Jāievēro, ka lasītprasmes apguves procesa pamatā ir fonemātiskās dzirdes un vārdu skaņu analīzes attīstīšana.
- Lasītprasmes apgūvē jāpielieto dažādas metodes, kā arī jāievēro individuāla pieeja, īpašu uzmanību pievēršot bērniem ar skaņu izrunas traucējumiem un citiem valodas traucējumiem.

Vecāki! Lasiet saviem bērniem pasakas, jo tās paplašina bērna redzesloku, rosina iztēloties, fantazēt, iegaumēt, izprast, attīstīt uztveri un uzmanību, visbeidzot ir dzinulis ar laiku šīs iemaņas apgūt pašam. Pēc iespējas vairāk sarunājieties ar saviem bērniem sadzīves situācijās, rādiet un nodrošiniet viņiem pareizu runas paraugu.

Paldies par sapratni un sadarbību novada pirmsskolu skolotājiem un sākumskolu skolotājiem šajā mācību gadā.

**Ar cieņu skolotāja logopēde R. Graše ,
Telefona nr. 29483351; e-pasts graserasma2@inbox.lv**